

Nhập Môn Lập Trình Con Trỏ

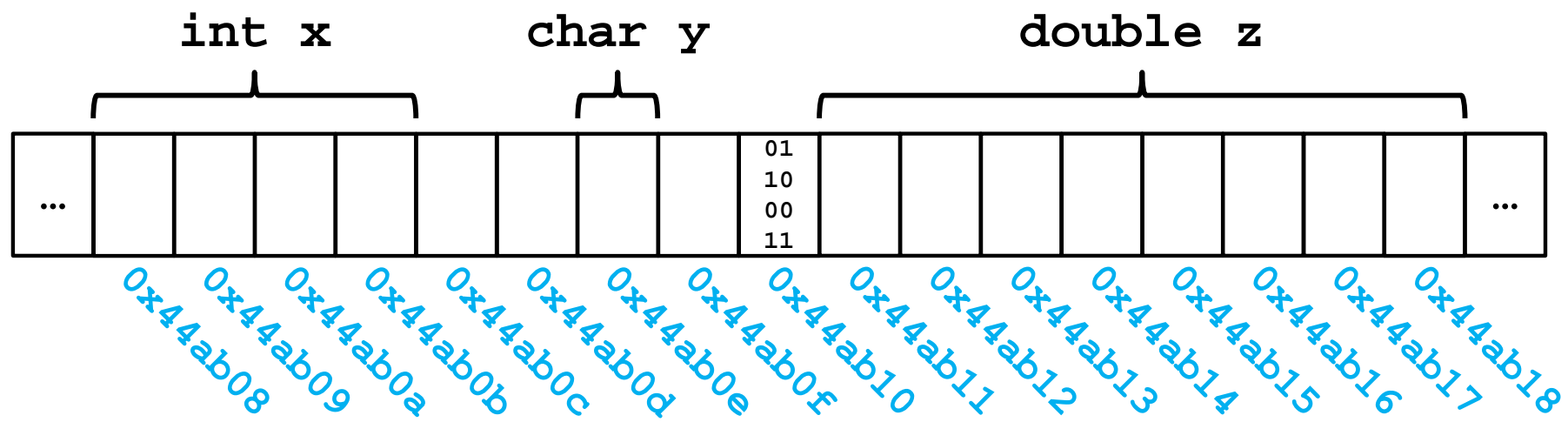
TS. Tô Văn Khánh
Trường Đại học Công nghệ, ĐHQGHN

Nội Dung

- ▶ Con trỏ
 - ▶ Biến kiểu con trỏ
 - ▶ Quản lý vùng nhớ
 - ▶ Toán tử con trỏ
- ▶ Mảng động
 - ▶ Khai báo & sử dụng
 - ▶ Các phép toán với con trỏ

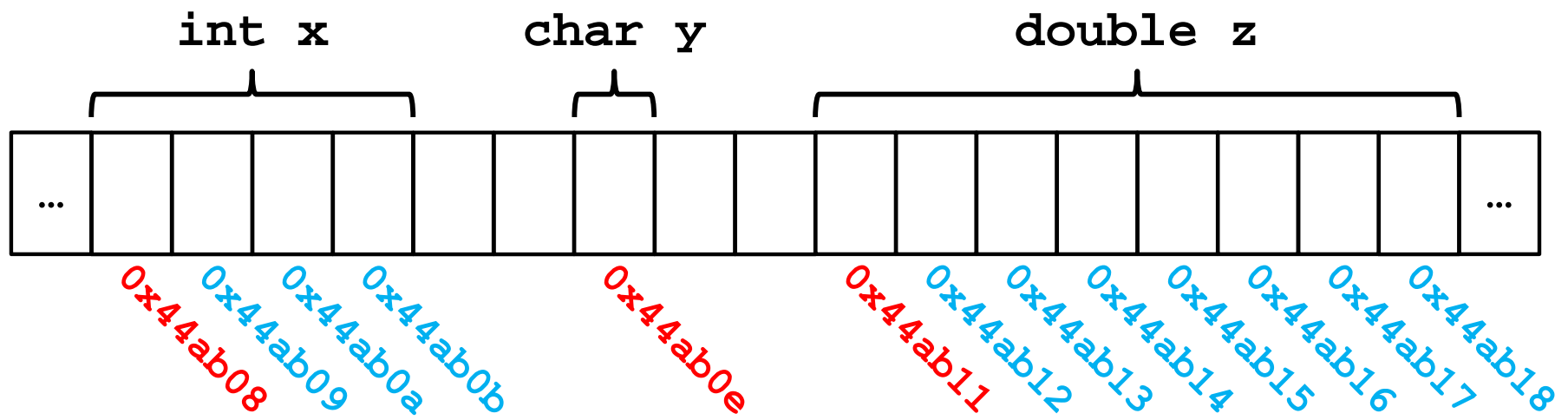
Định Nghĩa

- ▶ Con trỏ là địa chỉ vùng nhớ của một biến
- ▶ Vùng nhớ máy tính:
 - ▶ tổ chức theo byte (8 bits), mỗi byte có một địa chỉ
 - ▶ địa chỉ được đánh số liên tục (hệ 16 - **0x.....**)

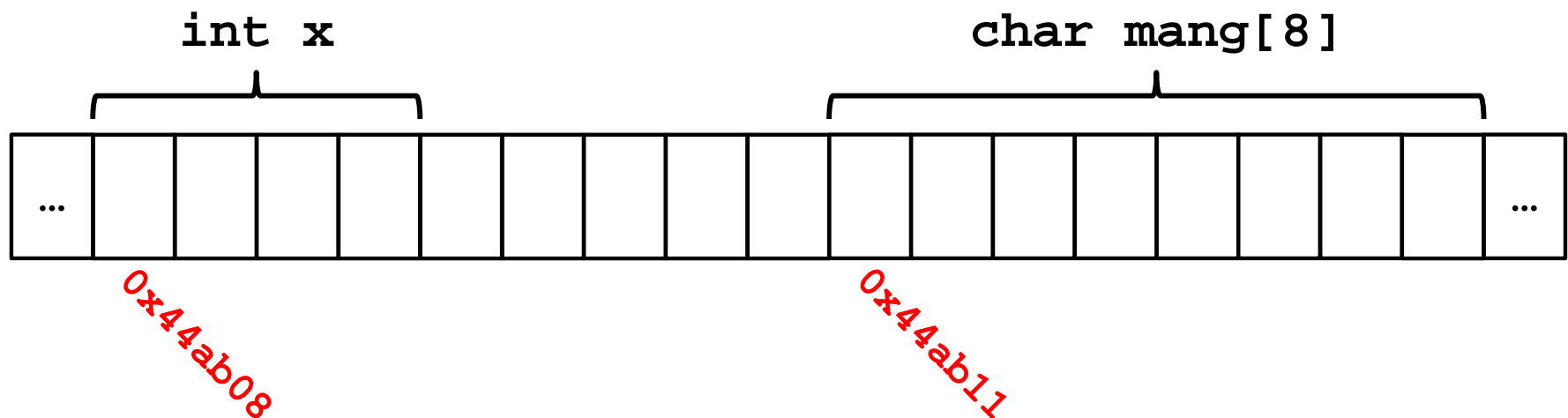
Ví Dụ

- ▶ Địa chỉ của biến là địa chỉ của byte đầu tiên
- ▶ Địa chỉ được sử dụng như tên biến, ví dụ
 - ▶ địa chỉ: 144 – tên: Đại Học Quốc Gia Hà Nội
 - ▶ địa chỉ: 136 – tên: Đại Học Sư Phạm Hà Nội
 - ▶ ĐHSPHN bao gồm 136, 138, 140, 142

Sử Dụng Địa Chỉ (Con Trỏ)

```
void thayDoiTruyenThamChieu(int & x) {  
    x = x * 100;  
    cout << "ham: x=" << x << endl;  
}  
void nhapMang(char mang[]) {  
    for (int i = 0; i < SO_MON_HOC; i++)  
        cin >> mang[i];  
}
```


Kiểu Con Trỏ

- ▶ Con trỏ là “kiểu dữ liệu”
 - ▶ kiểu địa chỉ vùng nhớ
- ▶ Có thể dùng biến để lưu giá trị kiểu con trỏ
 - ▶ dữ liệu kiểu nguyên lưu trong biến kiểu `int`
 - ▶ dữ liệu kiểu thực lưu trong biến kiểu `double`
- ▶ Địa chỉ là số nguyên (hệ 16 - `0x.....`)
 - ▶ ví dụ: số nhà 144 thì 144 là địa chỉ
- ▶ Con trỏ không phải kiểu số nguyên
 - ▶ không dùng biến kiểu nguyên để lưu dữ liệu địa chỉ
 - ▶ dữ liệu kiểu địa chỉ phải lưu trong biến kiểu con trỏ

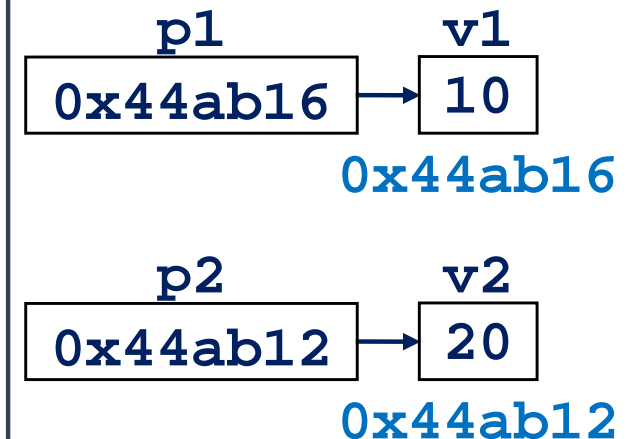
Khai Báo Con Trỏ

- ▶ Khai báo con trỏ giống biến, kiểu dữ liệu khác
 - ▶ thêm ***** vào trước tên biến
 - ▶ ký hiệu ***** phải đặt trước mỗi biến con trỏ
- ▶ Ví dụ:
 - ▶ **int v1, v2;**
 - **v1, v2** kiểu **int** lưu dữ liệu kiểu **int**
 - ▶ **int *p1, *p2;**
 - **p1, p2** kiểu con trỏ lưu địa chỉ của biến kiểu **int**
 - sử dụng **p1, p2** lưu địa chỉ của **v1, v2**
 - lấy địa chỉ của **v1, v2** lưu vào **p1, p2**

Toán Tử &

► Toán tử & lấy địa chỉ của biến

```
int main {  
    int v1 = 10, v2 = 20;  
    int *p1, *p2;  
    p1 = &v1;  
    cout << &v1 << v1 << p1;  
    p2 = &v2;  
    cout << &v2 << v2 << p2;  
    return 0;  
}
```

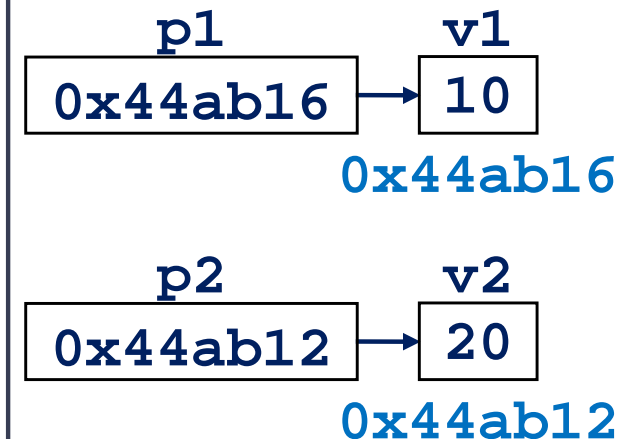


```
0x44ab16 10 0x44ab16  
0x44ab12 20 0x44ab12
```


Toán Tử *

- ▶ Toán tử * lấy biến mà con trỏ đang lưu địa chỉ

```
int main {  
    int v1 = 10, v2 = 20;  
    int *p1, *p2;  
    p1 = &v1;  
    cout << &v1 << v1 << *p1;  
    p2 = &v2;  
    cout << &v2 << v2 << *p2;  
    return 0;  
}
```


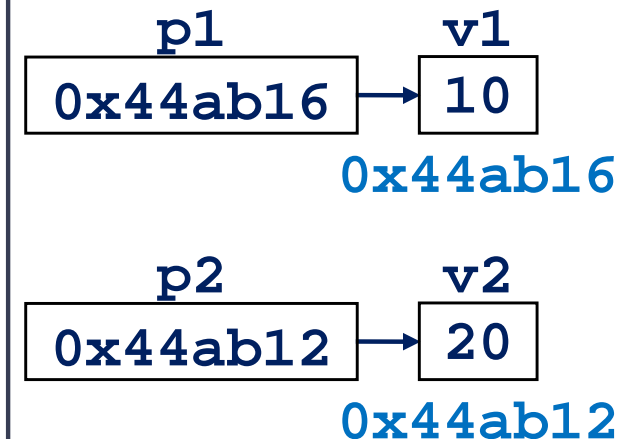
```
0x44ab16 10 10  
0x44ab12 20 20
```

Toán Tử $*\&$ – $\&*$

- ▶ $\&*\mathbf{x}$ không hợp lệ, do \mathbf{x} không phải con trỏ

```
int main {  
    int v1 = 10, v2 = 20;  
    int *p1, *p2;  
    p1 = &v1;  
    cout <<  $\&*v1$  <<  $\&*p1$ ;  
    p2 = &v2;  
    cout <<  $\&*v2$  <<  $\&*p2$ ;  
    return 0;  
}
```

```
10 0x44ab16  
20 0x44ab12
```


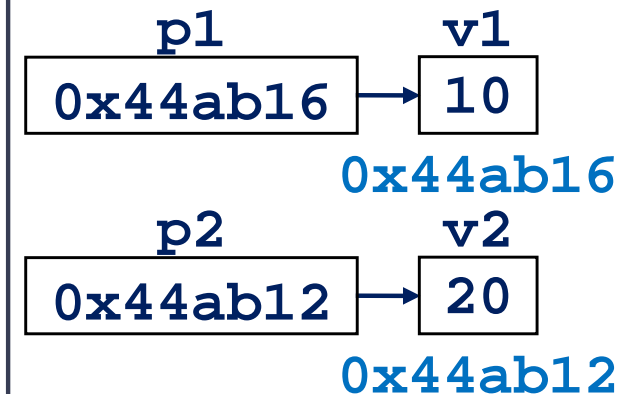
Toán Tử =

► Gán giá trị

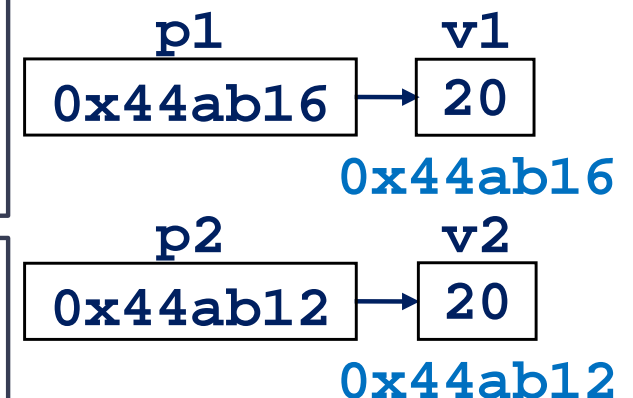
```
int main {  
    int v1 = 10, v2 = 20;  
    int *p1 = &v1;  
    int *p2 = &v2;  
    cout <<*p1<<p1<<*p2<<p2;  
    *p1 = *p2; // v1 = v2  
    cout <<*p1<<p1<<*p2<<p2;  
    return 0;  
}
```

```
10 0x44ab16 20 0x44ab12  
20 0x44ab16 20 0x44ab12
```

Trước

Sau

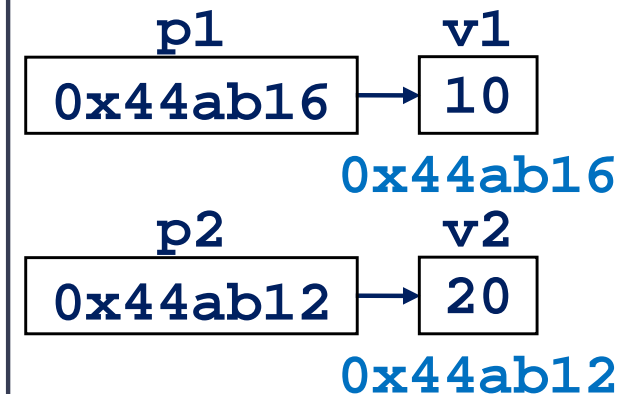
Toán Tử =

► Gán con trỏ (địa chỉ)

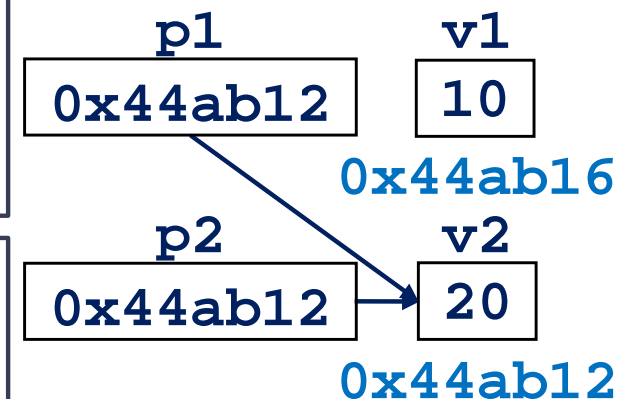
```
int main {  
    int v1 = 10, v2 = 20;  
    int *p1 = &v1;  
    int *p2 = &v2;  
    cout <<*p1<<p1<<*p2<<p2;  
    p1 = p2; // = &v2  
    cout <<*p1<<p1<<*p2<<p2;  
    return 0;  
}
```

```
10 0x44ab16 20 0x44ab12  
20 0x44ab12 20 0x44ab12
```

Trước

Sau

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	<input type="text"/>
0x2232	
j	<input type="text"/>
0x7756	
k	<input type="text"/>
0x9948	
p	<input type="text"/>
0x16aa	
q	<input type="text"/>
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	10
0x2232	
j	20
0x7756	
k	?
0x9948	
p	
0x16aa	
q	
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	10
0x2232	
j	20
0x7756	
k	?
0x9948	
p	0x2232
0x16aa	
q	
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	10
0x2232	
j	20
0x7756	
k	?
0x9948	
p	0x2232
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	11
0x2232	
j	20
0x7756	
k	?
0x9948	
p	0x2232
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	11
0x2232	
j	20
0x7756	
k	?
0x9948	
p	0x9948
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	11
0x2232	
j	20
0x7756	
k	20
0x9948	
p	0x9948
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	11
0x2232	
j	20
0x7756	
k	20
0x9948	
p	0x7756
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Bài Tập

```
int main {  
    int i = 10, j = 20, k;  
    int *p = &i;  
    int *q = &j;  
    *p = *p + 1;  
    p = &k;  
    *p = *q;  
    p = q;  
    *p = i;  
}
```

i	11
0x2232	
j	11
0x7756	
k	20
0x9948	
p	0x7756
0x16aa	
q	0x7756
0x64cc	

Toán Tử **new**

- ▶ Sử dụng toán tử **new** tạo một vùng nhớ mới, vùng nhớ này không có tên

```
int *p = new int;
```

- tạo một vùng nhớ mới (không có tên) dùng để lưu dữ liệu **int**, gán địa chỉ vùng nhớ cho con trỏ **p**, giá trị tại vùng nhớ này không xác định

```
int *p = new int(10);
```

- tạo một vùng nhớ mới (không có tên) dùng để lưu dữ liệu **int**, gán địa chỉ vùng nhớ cho con trỏ **p**, giá trị tại vùng nhớ này được khởi tạo là **10**

Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```

Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```

p1

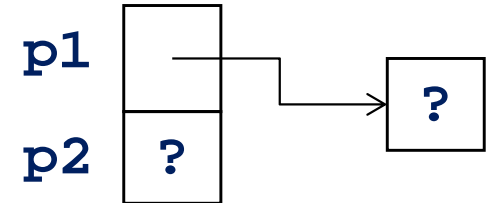
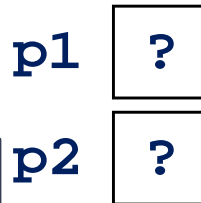
?

p2

?

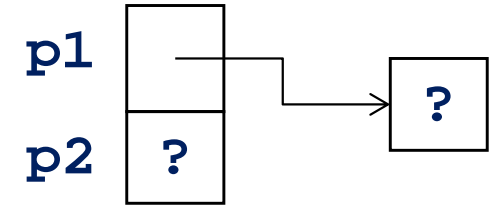
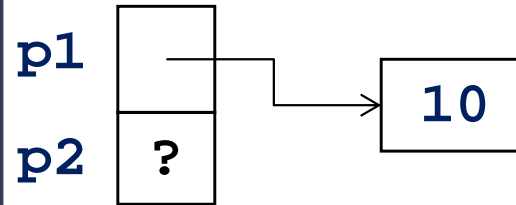
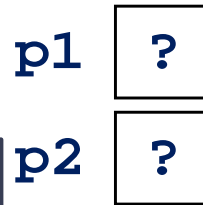
Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


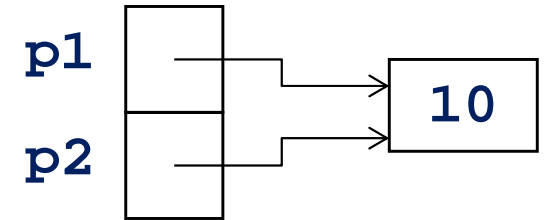
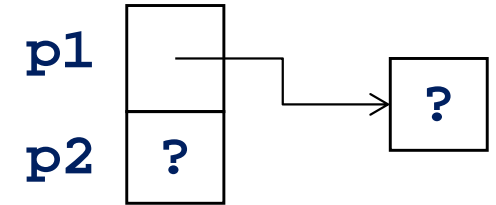
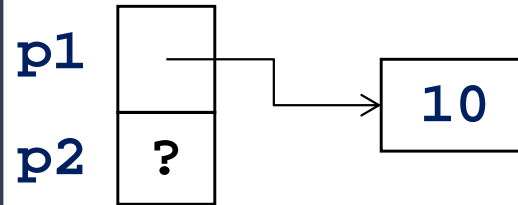
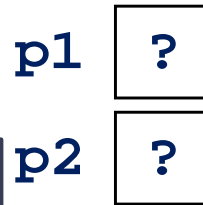
Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


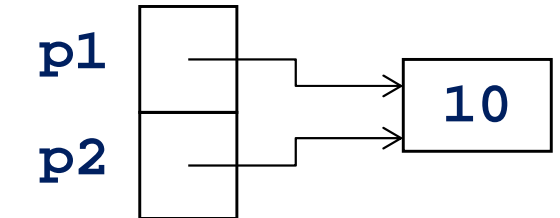
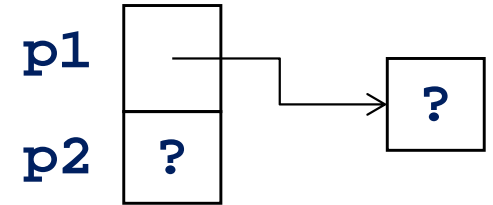
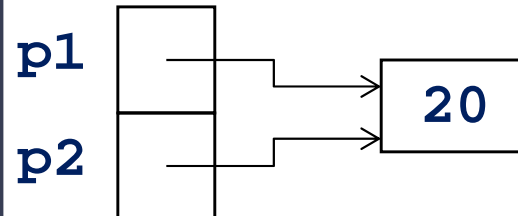
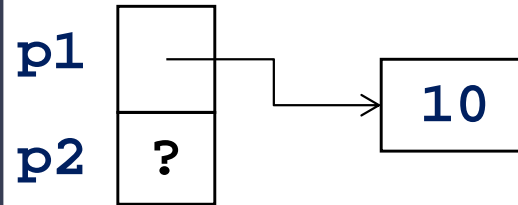
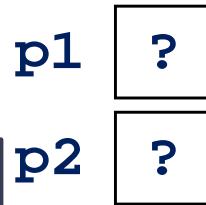
Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


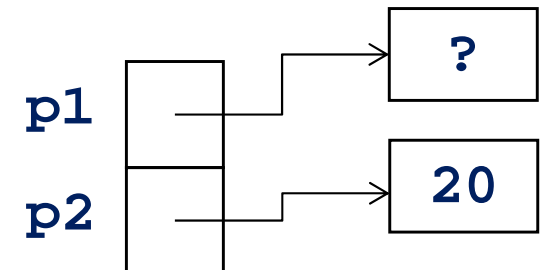
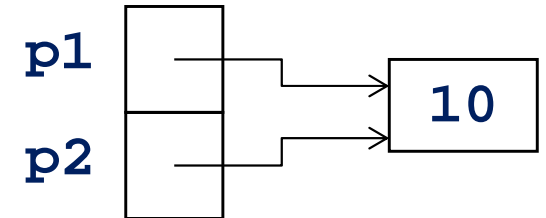
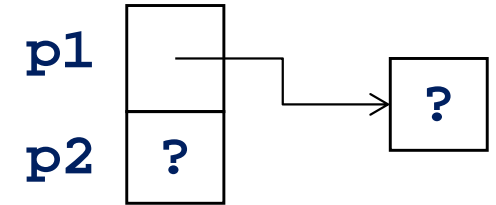
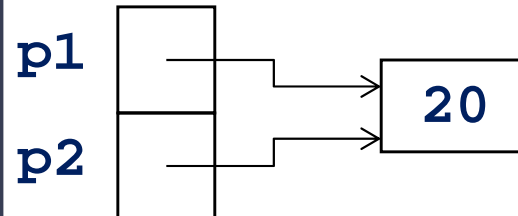
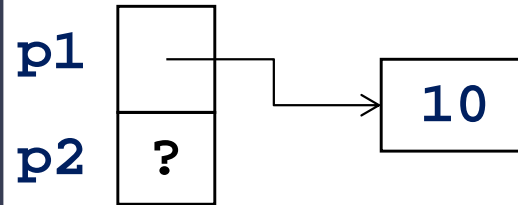
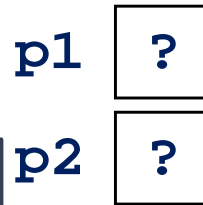
Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


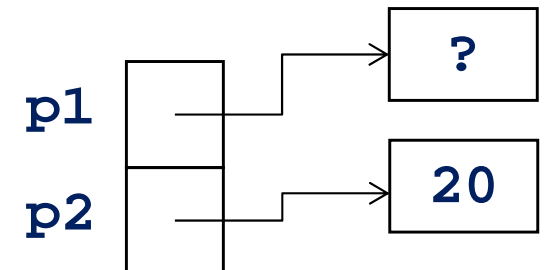
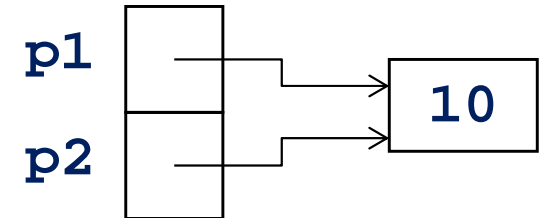
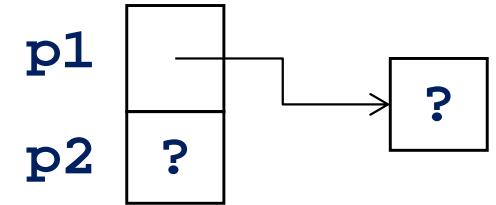
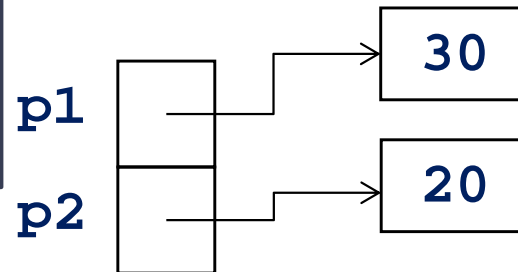
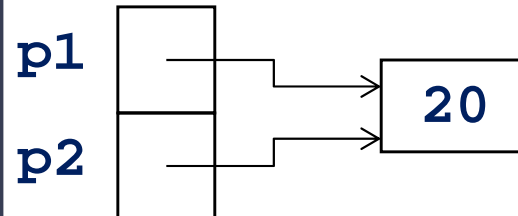
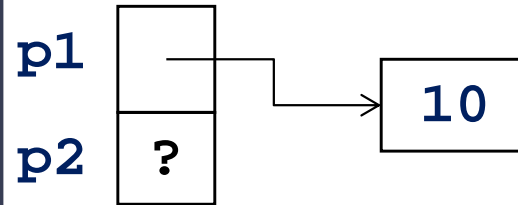
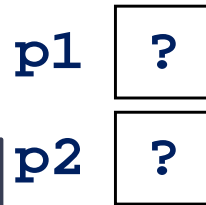
Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


Bài Tập

```
int main
{
    int *p1, *p2;
    p1 = new int;
    *p1 = 10;
    p2 = p1;
    *p2 = 20;
    p1 = new int;
    *p1 = 30;
}
```


Toán Tử **delete**

- ▶ Sử dụng toán tử **delete** để giải phóng vùng nhớ được tạo ra bởi toán tử **new**
- ▶ Lưu ý: chỉ giải phóng vùng nhớ tạo ra bởi **new**, không phải xóa biến con trỏ **p**

```
int main()  
{  
    int *p = new int;  
    ... ..  
    delete p;  
    p = NULL;  
    ... ..  
    return 0;  
}
```

Toán Tử **delete**

- ▶ Vùng nhớ động có thể được trả về bởi hàm
- ▶ Vùng nhớ động chỉ được giải phóng khi sử dụng **delete**, do đó vùng nhớ động tạo ra trong hàm không bị xóa sau khi kết thúc hàm
- ▶ Chỉ các biến khai báo trong hàm bị xóa, trong đó có biến con trỏ **p**

```
int* f(int *q)
{
    int *p = new int;
    ... ..
    return p;
}
```


Mảng Động

- ▶ Biến mảng thực chất là biến con trỏ
- ▶ Mảng thông thường (`int a [10]`)
 - ▶ độ dài mảng cố định
 - ▶ không thể thay đổi độ dài sau khi khai báo
 - ▶ có thể coi là con trỏ hằng (con trỏ tĩnh)
- ▶ Mảng động (`int *p = new int [10]`)
 - ▶ độ dài mảng có thể thay đổi sau khi khai báo
 - ▶ sử dụng lại toán tử `new`
`int *p = new int [10];`
`p = new int [50];`

Mảng Động – Mảng Tĩnh

```
int a [10];
```

```
int *p = new int [10];
```

- ▶ **a** và **p** đều là biến con trỏ, nhưng **a** là hằng
 - ▶ có thể gán (được phép)

```
p = a;
```

- ☐ **p** chỉ tới địa chỉ mà **a** đang chỉ tới
- ▶ không được phép (lỗi dịch)

```
a = p;
```

- ☐ **a** là hằng, không thay đổi giá trị của **a**

Mảng Động

- ▶ Hạn chế của mảng thông thường:
 - ▶ phải khai báo độ dài trước
 - ▶ độ dài mảng có thể không biết tới khi chạy chương trình
- ▶ Phải ước lượng độ dài lớn nhất
 - ▶ lãng phí bộ nhớ
- ▶ Mảng động
 - ▶ có thể tăng và giảm khi cần thiết
 - ▶ thực hiện sao chép dữ liệu sang mảng mới
 - ▶ xóa mảng cũ

Giải Phóng Mảng Động

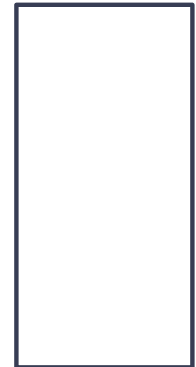
- ▶ Cũng được thực hiện khi chạy
 - ▶ giải phóng tất cả bộ nhớ cho mảng động
 - ▶ **[]** thông báo giải phóng bộ nhớ cho mảng
 - ▶ vẫn chỉ tới vùng nhớ đó

```
int main()  
{  
    int *p = new int[10];  
    ... ..  
    delete [] p;  
    p = NULL;  
    ... ..  
    return 0;  
}
```

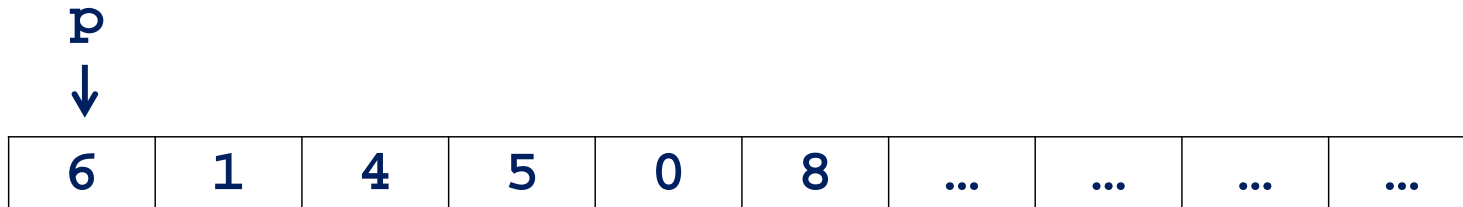
Bài Tập

a	a+1	a+2	a+3	a+4	a+5				
↓	↓	↓	↓	↓	↓				
6	1	4	5	0	8

```
int a[10] = {6,1,4,5,0,8};  
int *p = a;  
cout << a[0] << *p << "\n";  
p++;  
cout << *p << p[2] << "\n";  
p++; a[2] = 0;  
cout << p[1] << *p << "\n";  
p -= 2;  
cout << p[3] << p[1] << "\n";
```


Bài Tập


```
int a[10] = {6,1,4,5,0,8};  
int *p = a;  
cout << a[0] << *p << "\n";  
p++;  
cout << *p << p[2] << "\n";  
p++; a[2] = 0;  
cout << p[1] << *p << "\n";  
p -= 2;  
cout << p[3] << p[1] << "\n";
```

6 6

Bài Tập

	p ↓		p+2 ↓						
6	1	4	5	0	8

```
int a[10] = {6,1,4,5,0,8};  
int *p = a;  
cout << a[0] << *p << "\n";  
p++;  
cout << *p << p[2] << "\n";  
p++; a[2] = 0;  
cout << p[1] << *p << "\n";  
p -= 2;  
cout << p[3] << p[1] << "\n";
```

6	6
1	5

Bài Tập

		p	p+1						
		↓	↓						
6	1	0	5	0	8

```
int a[10] = {6,1,4,5,0,8};
int *p = a;
cout << a[0] << *p << "\n";
p++;
cout << *p << p[2] << "\n";
p++; a[2] = 0;
cout << p[1] << *p << "\n";
p -= 2;
cout << p[3] << p[1] << "\n";
```

6	6
1	5
5	0

Bài Tập

p	p+1		p+3						
↓	↓		↓						
6	1	0	5	0	8

```
int a[10] = {6,1,4,5,0,8};
int *p = a;
cout << a[0] << *p << "\n";
p++;
cout << *p << p[2] << "\n";
p++; a[2] = 0;
cout << p[1] << *p << "\n";
p -= 2;
cout << p[3] << p[1] << "\n";
```

6	6
1	5
5	0
5	1

Mảng Động Nhiều Chiều

```
int main() {
    int col, row;
    cin >> col >> row;
    int **mang = new int* [row];
    for (int i = 0; i < row; i++) {
        mang[i] = new int[col];
        for (int j = 0; j < col; j++)
            mang[i][j] = 0;
    }
    for (int i = 0; i < row; i++) {
        for (int j = 0; j < col; j++)
            cout << mang[i][j] << " ";
        cout << endl;
    }
    return 0;
}
```

Mảng Động Nhiều Chiều

```
int** copy(int **m, int _row, int _col) {
    int **mangCopy = new int*[_row];
    for (int i = 0; i < _row; i++) {
        mangCopy[i] = new int[_col];
        for (int j = 0; j < _col; j++)
            mangCopy[i][j] = m[i][j];
    }
    return mangCopy;
}

int main() {
    ... ..
    int **mang1 = new int*[... ..];
    ... ..
    int **mang2 = copy(mang1, row, col);
    return 0;
}
```

Mảng Động Nhiều Chiều

```
int** transpose(int **m, int _row, int _col) {
    int **mangT = new int*[_col];
    for (int i = 0; i < _col; i++) {
        mangT[i] = new int[_row];
        for (int j = 0; j < _row; j++)
            mangT[i][j] = m[j][i];
    }
    return mangT;
}

int main() {
    ... ..
    int **mang1 = new int*[... ..];
    ... ..
    int **mang2 = transpose(mang1, row, col);
    return 0;
}
```